

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Pallós István ügyvéd (8000 Székesfehérvár, Bécsi u. 1/F.) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (1055 Budapest, Kossuth tér 4., ügyintéző: dr. Gróf Éva jogtanácsos) által képviselt Magyar Állam alperes ellen kártalanítás iránti perében a Pest Megyei Bíróság által 2008. május 29. napján hozott 21.P.22.906/2007/18. számú ítélet ellen az alperes által 20. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben és akként változtatja meg, hogy az alperes marasztalását 8.700.000 (Nyolcmillió-hétszázezer) forintra és annak 2006. október 9. napjától a kifizetésig járó, az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott mértékű kamatára, az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét pedig 522.000 (Ötszázhuszonkettőezer) forintra leszállítja.

A felperest a kereseti illeték térítése alól mentesíti és megállapítja, hogy azt teljes egészében az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 162.000 (Egyszázhatvankettőezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében 14.197.768 forint és ebből 12.000.000 forint nem vagyoni kártérítés után 2001. szeptember 7. napjától, 1.197.768 forint elmaradt jutalom után középarányosan, 1.000.000 forint ügyvédi munkadíj után pedig 2006. április 11. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Be. 580. §-ának (1) bekezdése alapján. Előadta, hogy a jogi szakvizsga letétele után mint főügyészügyi ügyész az Ügyészségi Nyomozó Hivatalnál dolgozott. 2001. június 19-én az Ügyészségi Nyomozó Hivatal vezetője közölte vele, hogy gyanúsítottként hallgatja ki 2 rendbeli államtitoksértés és 2 rendbeli hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás gyanúja miatt. A közlés sokkolta, de a gyanúsítottként történő kihallgatása ellen panaszt jelentett be és érdemi védekezését is előterjesztette. 4 órás kihallgatás után rendőri felügyelet mellett irodájában kellett tartózkodnia, kollegáival nem beszélhetett, nem telefonálhatott. Irodájában házkutatást tartottak, majd kollegái szeme láttára szoros rendőri kísérettel vitték ki az épületből, megbilincseltek, majd Budapestre szállították. Az Ügyészségi Nyomozó Hivatal ezt követően indítványozta az előzetes letartóztatását is, amelyet a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2001. június 22-én elrendelt és a fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Bíróság 2001. június 29-én helybenhagyott. Az előzetes letartóztatása 2001. július 22. napjáig szült. A PKKB az előzetes letartóztatását 2001. szeptember 21. napjáig meghosszabbította. Az elsőfokú bíróság végzését a Fővárosi Bíróság helybenhagyta. Az előzetes letartóztatását az Ügyészségi Nyomozó Hivatal szüntette meg 2001. szeptember 6-án, így összesen 80 napot töltött őrizetben, illetőleg előzetes letartóztatásban. Őrizetbe vételére és előzetes letartóztatására olyan körülmények között került sor, hogy az ellene indult büntetőeljárásról, illetőleg a vele szemben alkalmazott kényszerintézkedésekről kollegái, ismerősei, diáktársai is tudomást szereztek, mert az Országos Rendőr-főkapitány és a Legfőbb Ügyész által tartott sajtótájékoztató miatt az ügy a média érdeklődésének középpontjába került. Az előzetes letartóztatás végrehajtására a szigorított őrizet szabályai szerint került sor, az épületben és az utcán is mindig bilincsbe verve szállították, a kommandósok még az utcát is lezárták, amikor szállították. Az előzetes letartóztatás ideje alatt mindvégig magánzárkában volt, ennek következményeképpen éjszaka óránként ellenőrizték, borotvát, körömrészelőt nem tarthatott magánál, fürdenie is az őrszemélyzet előtt kellett. Amikor a rabtársak értesültek a foglalkozásáról, a legkülönbözőbb obszcén üzeneteket küldözgettek neki. A nyomozást 2002. január 17-én iratismertetéssel fejezték be, ezt követően 2002. február 26-án készült el a vádirat, amely a felperest 2 rendbeli hivatalos személy által elkövetett bűnpártolással és 1 rendbeli államtitoksértés büntetével vádolta. A Pest Megyei Bíróság 2005. január 31-én hozott elsőfokú ítéletével a felperes bűnösségét a vád tárgyává tett cselekmények kapcsán megállapította. A Fővárosi Ítéltábla 2006. április 11-én kihirdetett ítéletével a felperest valamennyi, a vád tárgyává tett bűncselekmény alól felmentette bűncselekmény hiányára hivatkozással.

A nem vagyoni kártérítés körében kérte értékelni, hogy munkáját nagy szakmai elhivatottsággal végezte, kollegái szakértelmét elismerték, ennek következménye volt, hogy főügyészügyi ügyészként kapott kinevezést az Ügyészségi Nyomozó Hivatalhoz. Több esetben pénzjutalomban is részesítették, 1997. május 10. napjától megválasztották az Ügyészek Országos Egyesületének Megyei Tagozata

elnökének. Az ügyészi munkájával kapcsolatos minősítés 2000. november 20-án készült el és azt rögzítette, hogy szakmai munkáját az átlagosnál magasabb színvonalon végzi. Ezért kapott például 2001. június 10-én Eredményes Munkásságáért elismerő oklevelet. Mindezek alapján megállapítható, hogy ügyészi szakmai előmenetele az átlagosnál jobban haladt és ígéretes szakmai jövő állt előtte, amelyet kettétört a büntetőeljárás és az előzetes letartóztatás. A vád alaptalansága mellett külön kérte értékelni, hogy az egész ügyiratot államtitoknak minősítették, így a felmentő ítélet után sem tudta tisztázni magát családjá, barátai és ismerősei előtt. A büntetőeljárás megindítása, a kényszerintézkedések végrehajtásának módja, az ügy médiavisszhangja, az eljárás elhúzódása pszichikailag rendkívül megviselték. Az előzetes letartóztatás alatt ugyanis 20 kg-ot fogyott, az idegei tönkrementek, jelenleg is alvászavar és hangulatingadozás, valamint pániktünetek miatt orvosi ellátásra szorul. Családi élete tönkrement, az előzetes letartóztatás megszüntetése után nem sokkal elvált feleségétől, de az ezt követően kialakított hosszabb élettársi kapcsolatát is megmérgezte a büntetőeljárás és az elsőfokú elítélés. A felmentés után hiába került vissza az ügyészséghez, a vele kapcsolatos előítéletek továbbra is megmaradtak, ezért kénytelen volt áthelyezését kérni. Az elmaradt vagyoni előny körében előadta, hogy 2001. és 2006. között az ügyészek 10 alkalommal a havi alapilletményük 60 %-át kitevő jutalmat alanyi jogon kaptak, ezért 1.197.768 forint megítélését is kérte. A további 1.000.000 forintos kárigénye abból adódott, hogy dr. Pallós István jogi képviselője részére 2006. április 11-én 1.000.000 forint munkadíjat fizetett ki a büntetőeljárás, de döntően az előzetes letartóztatása során kifejtett tevékenységéért, amely a büntetőeljárás utáni költség-megállapítási eljárásban sem térült meg. Az alperesi védekezéssel kapcsolatosan álláspontja az volt, hogy törvénytelen büntetőeljárás esetén nem a szabadságelvonást, hanem a hatóság felróható magatartását kell vizsgálni. A kártérítési igény és a kártalanítási igény elbírálása álláspontja szerint nem különbözhet, mert a kártalanítási szabályok Ptk. alkalmazását írják elő, ezért az alperes a jogellenes fogvatartás és az eljárás során bekövetkezett károkat egyaránt köteles megtéríteni.

Az alperes a felperesi kereset jogalapját a Be. 580. §-ának (1) bekezdés II/a) pontja alapján elismerte, arra is kiterjedően, hogy a felperessel szemben kizáró ok nem áll fenn. A nem vagyoni kártérítést 800.000 forintban látta megállapíthatónak, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Jogi álláspontja szerint csak a büntetőeljárás során jogszerűen elrendelt előzetes letartóztatással okozott károk megtérítéséért van helytállási kötelezettsége, amelytől élesen el kell választani a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján érvényesített igényeket, mert a jogellenes és felróható magatartással okozott károkért az eljáró szervek tartoznak felelősséggel. Álláspontja ezért az volt, hogy az őrizetbe vétel végrehajtásával, a kényszerintézkedés elrendelésének módjával és a végrehajtási szabályok megsértésével, a médianyilvánossággal, valamint a terhelti védekezés figyelmen kívül hagyásával, az eljárás elhúzódásával kapcsolatos igényekért helytállási kötelezettsége nem állapítható meg. Az előzetes letartóztatás szigorított őrizet melletti végrehajtását, valamint a családtagok és barátok felpereshez való viszonyának az előzetes eltartóztatással okozati összefüggésben álló megváltozása

nem bizonyított. Az alperessel szemben érvényesíthető kár 2001. június 22-e és szeptember 6-a között felmerült kár lehet, ezért a nem vagyoni kártérítést 800.000 forint összeget meghaladóan kérte elutasítani. E körben a szabadságelvonással köztudomásúan együtt járó hátrányok mellett a felperes hivatásának súlyosbító szerepét elismerte. Az ügyvédi munkadíj vonatkozásában elsődlegesen permegszüntetést, másodlagosan pedig a kereset elutasítását kérte. Álláspontja az volt, hogy az ügyvédi megbízási díjjal kapcsolatos igény elbírálása a Be. 339. és 604. §-a alapján a büntetőbíróóság hatáskörébe tartozik, a polgári bíróságnak az ügyvédi munkadíj megtérítése iránti igény elbírálására nincs hatásköre, ezért a Pp. 157. §-ának (1) bekezdés alapján a per megszüntetésének van helye. Másodlagosan ezen igény vonatkozásában arra hivatkozott, hogy az igény megalapozatlan, mert az ügyvédi munkadíj megtérítéséről a büntetőbíróóság döntött, további ügyvédi munkadíj felmerülte nem bizonyított. Az elmaradt jutalommal kapcsolatosan az volt az álláspontja, hogy a felperes semmivel nem bizonyította, hogy a jutalom alanyi jogon járna, és az előzetes letartóztatás ideje alatt kifizetésére került volna sor.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 13.000.000 forintot, továbbá 12.000.000 forint tőke után 2006. október 9. napjától, és 1.000.000 forint tőke után 2006. április 12. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 708.000 forint perköltséget. A le nem rótt eljárási illetéket akként rendezte, hogy a felperest 90.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte, további 810.000 forintról pedig akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének jogalapját az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 580. §-ának (1) bekezdés II/a) pontja alapján az alperes elismerésére is figyelemmel megállapította. A felperesi kereset összecszerűségének elbírálása során abból indult ki, hogy a Be. 582. §-a szerint a Ptk.-nak a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni a kártalanítás módjára és mértékére. Ezért a felperesi kereset alapján azon károk megtérítésére van lehetőség, amelyek az előzetes letartóztatással, a szabadság elvonásával okozati összefüggésben következtek be. Ennek keretében tényleges kár, elmaradt haszon és különböző költségek érvényesítésére is lehetőség van. A nem vagyoni kártérítés körében arra utalt, hogy az adott személy értékminőségében bekövetkezett csökkenés ellensúlyozására hivatott, amelynek jogalapját a kártérítés általános szabályai, a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése, valamint a 355. §-ának (4) bekezdése adják.

A nem vagyoni kártérítés körében arra utalt, hogy döntését részben a köztudomású tényekre alapította, amelyeket a Pp. 163. §-ának (3) bekezdése alapján nem kellett külön bizonyítani, részben a meghallgatott tanúk vallomására alapította. A tanúk elfoglaltságára vonatkozó alperesi álláspontot nem fogadta el, mert a tanúk valamennyien az igazságszolgáltatásban dolgoznak és közvetlen tapasztalata alapján tárgyilagos tanúvallomást tettek. A köztudomású tények körében utalt a

személyi szabadságkorlátozásra, a börtönviszonyok fizikai és pszichikai vonatkozásában egyaránt megterhelő és károsító hatására. Az ennek során elszenvedett sérülések azonban a szabadulást követő életvitelben, munkavégzésben is hátrányt jelenthetnek, ezért ezeket is a nem vagyoni kártérítés körében kell értékelni. A felperes személyét és munkáját illető speciális körülményként hivatkozott arra - amelyet az alperes sem tett vitássá -, hogy a felperesnek a szabadságmegvonás kiállása foglalkozásánál fogva súlyosabb érdeksérelmet jelentett. Ezt igazolta K. T. vallomása is, amely szerint a felperes saját élményei hatással vannak a büntetőeljárás befejezése után végzett munkájára is az előzetes letartóztatások elrendelése körében. A nem vagyoni kártérítés körében értékelte azt is, hogy a többi fogvatartott részéről a felperest obszcén és ocsmány megnyilvánulások is érték. Nem fogadta el az alperesnek azon álláspontját, hogy a felperes esetében az előzetes letartóztatás nem a szigorított őrizet szabályai szerint került foganatosításra, mert az alperes ezt a tényt az eljárás során nem vitatta, kizárólag az ítélet meghozatalát közvetlenül megelőző beadványában tette ezt a tényt vitássá. Nem osztotta az elsőfokú bíróság azt az alperesi vélekedést sem, hogy a fogvatartás ilyen körülményei a szokásos börtönviszonyok elviselésével együtt járó sérelmeket jelentettek volna. A felperes előadásából és K. T. tanúvallomásából megállapította, hogy a fokozott őrizet a börtönviszonyok elviselésével általában együtt járó sérelmeket jelentősen meghaladta. Az előzetes letartóztatás elrendelésének körülményeit is a nem vagyoni kártérítés körében értékelte, mert a karhatalom igénybevétele, útlezárásokkal és géppisztolyos őrk kíséretével történő biztosítás, amely a sajtó, a média részéről nagy érdeklődést jelentett, nem választhatók el a fogvatartással együtt járó sérelmekről. Ezek a körülmények ugyanis fokozták a felperes pszichés megterhelését. Osztotta az elsőfokú bíróság a felperes álláspontját abban is, hogy éppen a felperes, mint ügyész előzetes letartóztatása adott okot arra, hogy az ügyből sajtóhír, szenzáció legyen, amely a felperes negatív társadalmi megítélését széleskörűvé tette. Különös méltánylást érdemlő körülményként vette figyelembe, hogy a büntetőeljárás államtitokká lett minősítve, ennek következtében ugyanis a felperes el van zárva attól, hogy családjában, baráti körében tisztázza magát. Elfogadta az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes az átlagosnál jobban induló karrierjét az ügy kettétörte, bár a büntetőeljárás után visszakerült az ügyészséghez, karrierje biztosan nem alakulhat úgy, mint az előzetes letartóztatás nélkül. A nem vagyoni kártérítés körében értékelte a felperes családi és baráti viszonyainak meglazulását, és személyiségét is hátrányosan érintő pszichés problémáit. Mindezeket a körülményeket összességében értékelve a felperest ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására 12.000.000 forint nem vagyoni kártérítést látott indokoltnak. A kamatról a Ptk. 360. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett azzal azonban, hogy a felperesi igény előterjesztése előtt az alperes késedelembe nem eshetett, ezért 2006. október 9. napjától ítélte meg a felperes részére a késedelmi kamatot, az ezt meghaladó kamatigényt elutasította.

Az ügyvédi munkadíjjal kapcsolatosan az volt az álláspontja, hogy a Pest Megyei Bíróság 2006. november 8-án kelt végzésével csak dr. K. B. védő részére állapított meg bűnügyi költséget a 26/2003. (VII. 1.) IM-BM-PM rendelet 4. §-ának (2) bekezdése alapján, mert a terhelt részére csak egy védő munkadíja és készkiadása

állapítható meg. A felperesnél ezen felül jelentkezett dr. Pallós István ügyvéd munkadíja, amely nem térült meg. A munkadíj kifizetését pedig a felperes igazolta. A felperes, valamint K. T. tanú vallomása alapján pedig az is megállapítható volt, hogy dr. Pallós István tevékenysége a büntetőeljárásban elsődlegesen az előzetes fogvatartás idejére esett. Ezért az 1.000.000 forintos munkadíj iránti igényt megalapozottnak találta és azt a felperes részére megítélte.

A jutalom kifizetésével kapcsolatos kereseti kérelmet viszont megalapozatlannak találta, mert megküldött iratokból megállapítható, hogy a jutalom kifizetésének feltétele a jó munkateljesítmény, és a kizáró okok között szerepel a fegyelmi eljárás lefolytatása. Felperessel szemben fegyelmi eljárás folyt, a fegyelmi eljárás elrendelésére viszont nem az előzetes letartóztatás, hanem a büntetőeljárás miatt került sor, ezért a felperesi igényt ebben a körben elutasította.

A perköltségről a Pp. 81. §-a alapján határozott 90 és 10 %-os pernyertességre figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított marasztalási összeg irreálisan magas. A nem vagyoni kárigényt 3.000.000 forint, az ügyvéd részére kifizetett munkadíj igényt 300.000 forint erejéig ismerte el, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem vitatta, a tanúk elfogultságára és a szigorított őrizet bizonyítatlanságára vonatkozó előadását tartotta fenn. Álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság egyes tényeknek eltúlzott jelentőséget tulajdonított, más tényeket jogszabálysértően, vagy nem súlyuknak megfelelően értékelt - például a bűncselekmény tárgyi súlyát a Legfelsőbb Bíróság iránymutató döntése ellenére értékelte -, amely oda vezetett, hogy a mérlegelésen alapuló nem vagyoni kártérítés összege ellentétes a 34/1992. AB határozatban kifejtett mértéktartó kárpótlás megállapítására vonatkozó állásponttal és az Alkotmányban rögzített diszkrimináció tilalmával, mert a felperes személyi körülményei nem térnek el más igazságszolgáltatásban dolgozó személyi körülményeitől. Az elsőfokú bíróság ítélete nem mutatja azokat a sajátosságokat, amelyek a megállapított összegű nem vagyoni kárpótlást indokoltá tennék. A kamatfizetés megállapításának mellőzését is kérte, mert álláspontja szerint a nem vagyoni kárpótlás összegének meghatározására a jelenlegi ár- és értékviszony alapján került sor. A perköltség leszállítását ezért kérte, mert az nem áll arányban az indokolt és szükséges költségekkel és figyelmen kívül hagyja az alperes elismerő nyilatkozatát is.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokaira utalással. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kárpótlás körében helyesen értékelte az ügy körülményeit, mert ha az alperes által kért körülmények kirekesztésre kerülnének, úgy nem érvényesülhetne a teljes kártalanítás elve. Másodlagosan a fellebbezési illeték alól a felperes mentesítését kérte.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés elbírálása során nem érintette az első fokon jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezéseket, így a felperes keresetét elutasító (elmaradt jutalom és késedelmi kamat igény egy része) valamint 3.000.000 forint nem vagyoni kárpótlás és 300.000 forint ügyvédi költség megfizetésében az alperest marasztaló ítéleti rendelkezéseket.

Az alperes fellebbezése kisebb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntése és annak jogi indokai túlnyomórészt megalapozottak, amelyet azonban a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakkal egészít ki, illetve módosít.

A Be. 580. §-ának (1) bekezdés II/a) pontja alapján a felperes részére kártalanítás akkor ítélt meg, ha a bíróság a bűncselekmény elkövetésének vádja alól felmentette és az eljárás során előzetes letartóztatásban volt. A kártalanítás célja az előzetes letartóztatással a terhelt részére okozott hátrányok megtérítése. Az igény elbírálása során a polgári perben nem kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy a büntetőeljárás megindítására jogszerűen vagy jogszerűtlenül került-e sor, vagyis nem kell vizsgálni, hogy a büntetőeljárás elrendelésekor a felperessel szemben az alapos gyanú fennállt-e. A kártalanítási igény mellett lehetséges kártérítési igény érvényesítése is, de nem az alperessel, hanem a jogellenes magatartást tanúsító szervezettel szemben. A két igény párhuzamos érvényesítésének korlátja csupán az, hogy a kártalanítási eljárásban megtérült kár összegét a kártérítési perben figyelembe kell venni. A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú ítéletből a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, a felróható jogellenes magatartásra történt utalást mellőzi, mert az igény jogalapja a Be. 580. §-ának (1) bekezdés II/a) pontja.

Az alperesi fellebbezés folytán választ kell adni arra a kérdésre, hogy a felperes személyi körülményeit hogyan kell értékelni, más igazságügyi dolgozóhoz képest e körülmények értékelése eredményezhet-e a diszkrimináció tilalmába ütköző döntést, illetve az elsőfokú bíróság ítéletében figyelembe vett körülmények a megítélt nem vagyoni kárpótlás összegével arányban állnak-e.

A kártalanítás iránti kérelmet a büntetőügyben eljáró bíróságnál kell előterjeszteni, aki a kérelmet a büntetőügy irataival együtt az eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári bíróságnak küldi meg. A büntető iratok megküldésére azért van szükség, mert a polgári bíróság a kártalanítás megítélése és mértéke körében az iratokból számos lényeges információhoz jut. Az egész büntetőügy államtitoknak történt minősítése folytán az eljáró bíróság nem ismerhetett meg a kártalanítás szempontjából lényeges iratokat. Az államtitokká nyilvánítás az állam, azaz az alperes érdekében történt, ezért az adatok megismerésének hiányát akkor is az alperes terhére kell értékelni, ha az államtitokká minősítés jogszerűen történt és azt nem az alperesi képviselő rendelte el. A felperestől az államtitoksértés elkövetése a bizonyítási eljárás során nem várható el, ezért úgy kell tekinteni, hogy bizonyítási kötelezettségének eleget tett. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség

teljesítése körében ugyanis a felperes az eset körülményeiből következően lehetetlen bizonyításra nem köteles.

A kártalanítás körében az előzetes letartóztatásból eredő minden joghátrányt értékelni kell. Ebbe beletartoznak az előzetes letartóztatás elrendelésének körülményei, mert valamennyi az emberi méltóságot befolyásoló tényező. Ráadásul ezek egy részének hatása nem korlátozódik az előzetes letartóztatás 76 napos időszakára, hanem hatásukat az előzetes letartóztatás megszüntetése után is kifejtik. Ezért helyesen értékelte a nem vagyoni kárpótlás körében az elsőfokú bíróság az ítéletében felsorolt valamennyi körülményt. Az alperesi fellebbezés folytán az ítélőtábla azt emeli ki, hogy nem az ügy tárgyi súlyának van jelentősége, az elsőfokú bíróság sem ezt értékelte. Annak a körülménynek viszont már jelentősége van, hogy nagy nyilvánosság előtt az ügyben kompetens személyek a nyomozás adatait úgy értékelték, hogy a maffia beépült az igazságszolgáltatásba. E vélemény megfogalmazásából az következik, hogy az ügyben érintett felperest maffia jellegű bűncselekmények elkövetőivel hozták kapcsolatba. Ez a vélekedés aztán kihatott az előzetes letartóztatás elrendelésének körülményeire és a végrehajtás módjára is. Az alperesnek a diszkriminációra vonatkozó hivatkozása csak a köztudomású tények értékelése körében merülhet fel, mert csak ebben a körben vannak köztudomású, bizonyítást nem igénylő, ezért minden érintett esetében azonosan értékelendő körülmények. Jelen esetben azonban nem erről van szó, hiszen az általános körülmények mellett számos speciális körülmény értékelésére is sor került.

A nem vagyoni kárpótlás összegének meghatározásakor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes a büntetőeljárással okozott nem vagyoni kárát 12.000.000 forintban határozta meg. A nem vagyoni kárpótlás körében kérte értékelni a büntetőeljárás alaptalan megindítását, az őrizetbe vétel körülményeit, a vádlotti védekezés körében előadottak vizsgálatának elmulasztását és az eljárás elhúzódását is. Erre figyelemmel fogalmilag kizárt, hogy a kártalanítás körében előterjesztett igény teljes egészében megalapozott legyen, hiszen az alperessel szemben kizárólag az előzetes letartóztatással okozati összefüggésben bekövetkezett hátrányok érvényesíthetők. A nem vagyoni kárpótlás összegének meghatározása során értékelni kellett azonban azt is, hogy a legnegatívabb hatást kiváltó hátrányokat a felperes döntően az előzetes letartóztatás során szenvedte el, amely hátrányok között olyan is van, amelynek hatása jelenleg is fennáll. E nyomatékos körülmények mellett is értékelni kell azonban, hogy a szabadságvonás időtartama viszonylag rövid volt. Mindezeket a körülményeket a Fővárosi Ítélőtábla a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése alapján összességében értékelte, és a felperesnek az előzetes letartóztatással okozott hátrányok kompenzálására 8.000.000 forint nem vagyoni kárpótlást tartott indokoltnak, amelyre a marasztalás összegét leszállította. Nem osztotta viszont az alperes azon álláspontját, hogy a megítélt összeg után késedelmi kamat megállapítására ne kerülhetne sor, mert a nem vagyoni kárpótlás összegének meghatározására nem a jelenlegi ár- és értékviszonyok alapján került sor.

Az ügyvédi munkadíj érvényesítése körében az ítélőtábla azt vizsgálta, hogy a büntetőeljárást követően lefolytatott utólagos költség megállapítási eljárásban meg nem térült védői díj elbírálására van-e hatásköre. A Pp. 28. §-a értelmében ugyanis a bíróság hatáskörének hiányát hivatalból veszi figyelembe. Az ítélőtábla álláspontja szerint a felperes a perben olyan, a Be. 339. §-ának (3) bekezdésében szabályozott ügyvédi munkadíj megtérítését kéri, amelyre a 26/2003 (VII. 1.) IM-BM-PM együttes rendelet nem ad lehetőséget, mert a 4. § (2) bekezdés szerint több meghatalmazott védő esetén csak egy védő munkadíját és készkiadását lehet megtéríteni. Dr. K. B. meghatalmazott védő díja megtérült, de dr. Pallós István díja nem, akinek tevékenysége túlnyomórészt az előzetes letartóztatás idejére esett. A felperes dr. Pallós István ügyvédi munkadíjának kifizetését igazolta is. A Be. a kártalanítástól független védői díj megtérítésének szabályát tartalmazza, de nem zárja ki az ezt meghaladó költségek kártalanítás keretében történő érvényesítését. A Be. 584. § (1) bekezdése alapján a kártalanítási igény teljességének elbírálása a Pp. szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári bíróság feladata. Ezért a felperes ezen igényének elbírálása a polgári bíróság hatáskörébe tartozik, amely a Pp. szabályai szerint bírálendő el. Ettől eltérő álláspont elfogadása azt eredményezné, hogy nem lenne olyan bíróság, amely az igényt elbírálná, holott a büntetőbíróság döntésének a követelés elbírálására vonatkozóan nincs res iudicata hatása (Pp. 229. § (1) bekezdés). Erre figyelemmel helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a felperes igényét érdemben bírálta el. Az alperes fellebbezésében a követelés jogalapját nem, hanem csupán összegét vitatta, ezért a Fővárosi Ítélőtábla a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően kizárólag ezt vizsgálta. Az ügyvédi munkadíj összegének meghatározása során azonban értékelni kell azt is, hogy bár dr. Pallós István tevékenységét döntően az előzetes letartóztatás idején fejtette ki, azért a büntetőeljárás későbbi szakaszában is végzett ügyvédi tevékenységet, koordinált, tárgyaláson jelen volt, amelyre a teljesítés időpontjából is következtetni lehet. E körülményeket a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése alapján értékelve a felperesnek járó ügyvédi munkadíj összegét a Fővárosi Ítélőtábla 700.000 forintra leszállította.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperes marasztalását 8.700.000 forintra és kamataira leszállította. Az elsőfokú perköltségről a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján határozott, mert a követelt összeget nem tekintette nyilvánvalóan eltúlzottnak, de a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése alapján a felperesnek járó perköltség összegét így is le kellett szállítani.

A le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték viseléséről a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésére és a 6/1986. (IV. 26.) IM rendelet 15. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel 6/1986. (IV. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2008. november 27.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: